

Legea Cu privire la simbolurile publice

În scopul promovării unei politici de stat unitare în domeniul simbolurilor publice, Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articolul 1. Domeniul de reglementare

Prezenta lege reglementează raporturile juridice care țin de înregistrarea, protecția juridică și utilizarea simbolurilor publice aferente domeniilor: heraldic, vexilologic, imnologic, sigilografic, faleristic și uniformistic.

Articolul 2. Cadrul juridic

(1) Cadrul juridic privind simbolurile publice îl constituie Constituția Republicii Moldova, prezenta lege, alte acte normative, precum și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte stabilesc alte prevederi decât cele cuprinse în prezenta lege, se aplică prevederile tratatelor internaționale.

Articolul 3. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

simboluri publice – totalitate a însemnelor heraldice, vexilologice, imnice, sigilografice, faleristice și uniformistice destinate identificării posesorului și etalate în acest scop;

simboluri naționale – simboluri de stat și alte însemne care indică identitatea Republicii Moldova ca stat sau ca entitate colectivă;

simboluri teritoriale – simboluri publice care indică identitatea unităților administrativ-teritoriale;

simboluri corporative – simboluri publice care indică identitatea persoanei juridice;

simboluri particulare – simboluri publice care indică identitatea persoanelor fizice (indivizi și familii);

însemne heraldice – steme, embleme și alte însemne de identificare publice concepute în conformitate cu știința și arta heraldică;

însemne vexilologice – drapele, stindarde, pavilioane, fanioane și alte însemne vexilare publice concepute în conformitate cu știința și arta vexilologică;

însemne imnice – imnuri și alte imagini auditive publice menite să indice identitatea;

însemne sigilografice – sigilii armorate publice concepute în conformitate cu știința și arta sigilografică;

însemne faleristice – ordine, medalii, cruci, insigne și alte însemne publice cu caracter de distincție a meritelor personale sau colective;

însemne uniformistice – uniforme militare, paramilitare și civile cu caracter public; insigne, colane, eșarfe și alte însemne de funcție; epoleți, insigne, ecusoane, cocarde, galoane, culori, nasturi și alte însemne distinctive sau de apartenență corporativă.

Articolul 4. Simbolurile naționale

(1) Simboluri naționale sînt:

a) stema de stat;

b) drapelul de stat;

c) imnul de stat;

d) sigiliul de stat;

e) pavilionul de stat;

f) distincțiile de stat;

g) drapelul civil;

h) pavilionul civil;

i) drapelul de război;

j) pavilionul de război;

k) drapelul de luptă;

l) culorile naționale;

m) însemnele de apartenență statală pe transportul internațional;

n) emblemele naționale oficiale complementare (floristice, zoomorfe, avimorfe, monumentale etc.);

o) emblemele naționale oficiale cu caracter economic sau comercial (mărci, semne, branduri etc.);

p) semnele monedei naționale;

q) abrevierile și codurile oficiale internaționale ale denumirii statului;

r) însemnele de funcție (stindard, colan, eșarfă, sceptru etc.) ale Președintelui Republicii Moldova;

s) stindardul Președintelui Parlamentului Republicii Moldova;

t) stindardul Prim-ministrului Republicii Moldova;

u) stindardul ministrului apărării al Republicii Moldova.

(2) Simbolurile naționale prevăzute la alin. (1) lit. a)-j), actele descriptive și explicative însoțitoare, regulamentele conceptuale cu privire la acestea se adoptă, se aprobă și se modifică de Parlament, la propunerea Comisiei Naționale de Heraldică, prin lege organică.

(3) Modelul drapelului (sau drapelul-etalon) de luptă prevăzut la alin. (1) lit. k), actele descriptive și explicative însoțitoare se adoptă, se aprobă și se modifică de Parlament, la propunerea Comisiei Naționale de Heraldică, prin lege ordinară. Drapelele de luptă concrete elaborate în baza drapelului model de luptă prevăzut la alin. (1) lit. k), actele descriptive și explicative însoțitoare, regulamentele și instrucțiunile cu privire la acestea se aprobă și se modifică prin decret al Președintelui Republicii Moldova.

(4) Simbolurile naționale prevăzute la alin. (1) lit. l), m), n), p) și q), actele descriptive și explicative însoțitoare, regulamentele conceptuale cu privire la acestea se adoptă, se aprobă și se modifică de Parlament, la propunerea Comisiei Naționale de Heraldică, prin lege ordinară.

(5) Simbolurile naționale prevăzute la alin. (1) lit. o), actele descriptive și explicative însoțitoare, regulamentele conceptuale cu privire la acestea se adoptă, se aprobă și se modifică de Parlament, la propunerea Comisiei Naționale de Heraldică, prin lege ordinară, luându-se în considerare prevederile Legii nr. 38- XVI din 29 februarie 2008 privind protecția mărcilor.

(6) Însemnele de funcție ale Președintelui Republicii Moldova prevăzute la alin.(1) lit. r), actele descriptive și explicative însoțitoare se adoptă, se aprobă și se modifică de Parlament, la propunerea Comisiei Naționale de Heraldică, prin lege ordinară. Regulamentele și instrucțiunile referitoare la însemnele de funcție ale Președintelui Republicii Moldova prevăzute la alin.(1) lit. r) se aprobă prin decret al Președintelui Republicii Moldova.

(7) Stindardul Președintelui Parlamentului Republicii Moldova prevăzut la alin.(1) lit.s), actele descriptive și explicative însoțitoare se adoptă, se aprobă și se modifică de

Parlament, la propunerea Comisiei Naționale de Heraldică, prin lege ordinară. Regulamentele și instrucțiunile referitoare la stindardul Președintelui Parlamentului Republicii Moldova prevăzut la alin. (1) lit. s) se aprobă prin hotărâre a Parlamentului.

(8) Stindardul Prim-ministrului Republicii Moldova prevăzut la alin.(1) lit. t), actele descriptive și explicative însoțitoare se adoptă, se aprobă și se modifică de Parlament, la propunerea Comisiei Naționale de Heraldică, prin lege ordinară. Regulamentul stindardului Prim-ministrului Republicii Moldova prevăzut la alin. (1) lit. t) se aprobă prin hotărâre de Guvern.

(9) Stindardul ministrului apărării al Republicii Moldova prevăzut la alin.(1) lit. u), actele descriptive și explicative însoțitoare, regulamentele și instrucțiunile cu privire la acesta se aprobă și se modifică, la propunerea Comisiei Naționale de Heraldică, prin decret al Președintelui Republicii Moldova.

(10) După adoptare și/sau aprobare, simbolurile naționale se înregistrează în Armorialul General al Republicii Moldova în baza actelor legale de adoptare/ aprobare.

(11) Instrucțiunile tehnice de utilizare (de reproducere, de executare etc.) a simbolurilor naționale, exceptând pentru cele prevăzute la alin.(1) lit.k), r), s) și u), se aprobă de Guvern în temeiul legislației în vigoare, după avizarea lor de Comisia Națională de Heraldică.

(12) Simbolurile naționale fac parte din domeniul public al statului și sînt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile.

(13) Reproducerea simbolurilor naționale și a elementelor acestora în simboluri corporative, teritoriale și particulare se admite în limitele regulamentului de utilizare a simbolului național respectiv.

Articolul 5. Simbolurile teritoriale

(1) Simboluri teritoriale sînt:

a) stema;

b) drapelul;

c) imnul;

d) sigiliul armorial;

e) însemnele faleristice;

f) însemnele de funcție ale persoanelor oficiale: insigne, colane, eșarfe etc.;

g) alte embleme vizuale sau auditive cu caracter oficial.

(2) Simbolurile teritoriale se aprobă prin decizii ale autorităților deliberative de nivelul întâi și, respectiv, de nivelul doi după avizarea lor de Comisia Națională de Heraldică. Simbolurile teritoriale ale unităților teritoriale autonome cu statut special se aprobă prin hotărâri ale autorităților reprezentative și deliberative ale acestora după avizarea lor de Comisia Națională de Heraldică.

(3) După aprobarea simbolurilor teritoriale și a simbolurilor teritoriale ale unităților teritoriale autonome cu statut special de către autoritățile prevăzute la alin. (2), Președintele Republicii Moldova emite decrete privind înregistrarea lor în Armorialul General al Republicii Moldova.

(3-1) Descrierea și imaginea simbolurilor teritoriale prevăzute la alin. (1) se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova concomitent cu decretele privind înregistrarea acestora în Armorialul General al Republicii Moldova.

(4) Regulamentele și instrucțiunile de utilizare (de reproducere, de executare etc.) a simbolurilor teritoriale se elaborează de către beneficiar în baza documentelor-tip întocmite de Comisia Națională de Heraldică și se aprobă de autoritatea deliberativă a unității administrativ-teritoriale respective, după avizare în această comisie. Regulamentele și instrucțiunile de utilizare (de reproducere, de executare etc.) a simbolurilor teritoriale ale unităților teritoriale autonome cu statut special se aprobă prin hotărâri ale autorităților executive ale acestora după avizarea lor de Comisia Națională de Heraldică.

(5) Posesori ai simbolurilor teritoriale sînt unitățile administrativ-teritoriale respective. Dreptul de dispoziție asupra simbolurilor teritoriale aparține autorităților reprezentative ale acestor unități.

(6) Simbolurile teritoriale fac parte din domeniul public al statului și sînt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile.

Articolul 6. Simbolurile corporative

(1) Simboluri corporative sînt:

a) stema;

b) drapelul;

c) imnul;

d) însemnele faleristice;

e) insignele de apartenență la o corporație;

f) uniforma;

g) alte embleme vizuale sau auditive cu caracter de identificare a persoanei juridice.

(2) Simbolurile corporative ale organelor centrale de specialitate ale administrației publice și ale altor autorități administrative centrale se aprobă prin hotărâre de Guvern, în baza deciziei Comisiei Naționale de Heraldică.

(3) După aprobarea simbolurilor corporative menționate la alin. (2), Președintele Republicii Moldova emite decrete privind înregistrarea lor în Armorialul General al Republicii Moldova.

(4) Regulamentele și instrucțiunile de utilizare (de reproducere, de executare etc.) a simbolurilor corporative ale organelor centrale de specialitate ale administrației publice și ale altor autorități administrative centrale se elaborează de către beneficiar în baza documentelor-tip întocmite de Comisia Națională de Heraldică și se aprobă, după avizarea lor de către aceasta, prin hotărâre de Guvern.

(5) Simbolurile corporative ale Forțelor Armate ale Serviciului de Protecție și Pază de Stat și ale Serviciului de Informații și Securitate se instituie de Președintele Republicii Moldova în baza deciziei Comisiei Naționale de Heraldică. Președintele Republicii emite decrete privind instituirea și înregistrarea lor în Armorialul General al Republicii Moldova.

(6) Regulamentele și instrucțiunile de utilizare (de reproducere, de executare etc.) a simbolurilor corporative ale Forțelor Armate și ale Serviciului de Informații și Securitate se elaborează de beneficiar și se aprobă prin decret al Președintelui Republicii Moldova după avizarea lor în Comisia Națională de Heraldică.

(7) Simbolurile corporative, exceptând cele menționate la alin. (2) și (5), se aprobă prin decizii ale organelor de conducere ale persoanelor juridice respective.

(8) Simbolurile corporative, exceptând cele menționate la alin. (2) și (5), se recunosc oficial în calitate de simboluri publice și se înregistrează în Armorialul General al Republicii Moldova în baza cererilor persoanelor juridice respective și a deciziei Comisiei Naționale de Heraldică.

(9) Regulamentele și instrucțiunile de utilizare (de reproducere, de executare etc.) a simbolurilor corporative, exceptând regulamentele și instrucțiunile la simbolurile menționate la alin. (2) și (5), se aprobă, în funcție de forma juridică de organizare, prin decizie a organului suprem de conducere sau a conducătorului persoanei juridice respective, în baza deciziei Comisiei Naționale de Heraldică.

(10) Posesori ai simbolurilor corporative sînt persoane juridice.

Articolul 7. Simbolurile particulare

(1) Simboluri particulare sînt:

- a) stema personală sau de familie;
- b) stindardul și alte însemne vexilare personale sau de familie;
- c) imnul familiei;
- d) sigiliul armoriat personal sau de familie.

(2) Simbolurile particulare se recunosc oficial în calitate de simboluri publice și se înregistrează în Armorialul General al Republicii Moldova în baza cererii posesorului și a deciziei Comisiei Naționale de Heraldică.

(3) Simbolurile particulare se utilizează la discreția posesorilor acestora. La utilizarea simbolurilor particulare nu vor fi încălcate drepturile și interesele legitime ale cetățenilor și nici ordinea publică.

(4) Posesor al simbolului particular poate fi una sau pot fi mai multe persoane fizice nominalizate în cererea de înregistrare a simbolului.

Articolul 8. Comisia Națională de Heraldică

(1) Comisia Națională de Heraldică, instituită pe lângă Președintele Republicii Moldova, este autoritatea națională care promovează politica de stat unitară în domeniul simbolurilor publice în Republica Moldova.

(2) Comisia Națională de Heraldică stabilește normele naționale și condițiile teoretice, tehnice și practice de elaborare, de instituire, de înregistrare, de evidență, de confecționare, de utilizare, de păstrare și de promovare a simbolurilor publice, exercită controlul asupra respectării acestor norme și condiții.

(3) Comisia Națională de Heraldică organizează elaborarea simbolurilor naționale și pregătește propuneri legislative referitoare la ele.

(4) Comisia Națională de Heraldică exercită și alte atribuții prevăzute de regulamentul său, aprobat prin decret al Președintelui Republicii Moldova.

(5) Comisia Națională de Heraldică emite decizii privind expertizarea, avizarea și înregistrarea simbolurilor publice.

(6) Componenta numerică și componenta nominală ale Comisiei Naționale de Heraldică se stabilesc prin decret al Președintelui Republicii Moldova, în conformitate cu regulamentul comisiei.

(7) Membrii Comisiei Naționale de Heraldică își desfășoară activitatea pe baze obștești, cu excepția Heraldistului de Stat al Republicii Moldova, heraldistului secretar și pictorului heraldist.

(8) Arhiva Comisiei Naționale de Heraldică se păstrează în Cabinetul de heraldică, în conformitate cu Legea privind Fondul Arhivistic al Republicii Moldova.

(9) Deciziile de înregistrare a simbolurilor publice în Armorialul General al Republicii Moldova și deciziile de scoatere din uz a simbolurilor publice adoptate de Comisia Națională de Heraldică se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(10) Activitatea Comisiei Naționale de Heraldică este finanțată din mijloacele prevăzute la bugetul de stat pentru Aparatul Președintelui Republicii Moldova.

Articolul 9. Cabinetul de heraldică

(1) În cadrul Aparatului Președintelui Republicii Moldova se instituie Cabinetul de heraldică. Acesta asigură din punct de vedere tehnic și logistic activitatea Comisiei Naționale de Heraldică.

(2) În Cabinetul de heraldică activează Heraldistul de Stat al Republicii Moldova, heraldistul secretar și pictorul heraldist, care sînt membri de drept ai Comisiei Naționale de Heraldică și au statut de funcționar public. Atribuțiile acestora se stabilesc prin decret al Președintelui Republicii Moldova.

(3) Heraldistul de Stat al Republicii Moldova este expertul principal în domeniul simbolurilor publice și asigură din punct de vedere științific activitatea Cabinetului de heraldică și a Comisiei Naționale de Heraldică.

(4) Heraldistul de Stat al Republicii Moldova se numește în funcție și se eliberează din funcție prin decret al Președintelui Republicii Moldova, la propunerea Academiei de Științe a Moldovei.

(5) Heraldistul secretar asigură din punct de vedere documentar activitatea Cabinetului de heraldică și a Comisiei Naționale de Heraldică, ține lucrările de secretariat, arhiva lor curentă și Armorialul General al Republicii Moldova, administrează colecția de obiecte-etalon depuse la Comisia Națională de Heraldică, biblioteca acesteia.

(6) Pictorul heraldist asigură din punct de vedere grafic activitatea Cabinetului de heraldică și a Comisiei Naționale de Heraldică.

(7) Heraldistul secretar și pictorul heraldist se numesc în funcție și se eliberează din funcție prin decret al Președintelui Republicii Moldova, la propunerea Heraldistului de Stat al Republicii Moldova.

Articolul 10. Armorialul General al Republicii Moldova

(1) Armorialul General al Republicii Moldova este un registru de stat în care se înregistrează simbolurile publice, aprobate în conformitate cu prezenta lege.

(2) Armorialul General al Republicii Moldova cuprinde descrierile oficiale - etalon și desenele-etalon ale simbolurilor publice vizuale, versurile și partiturile muzicale ale simbolurilor publice auditive.

(3) Armorialul General al Republicii Moldova se ține în conformitate cu Legea cu privire la registre și se păstrează în Cabinetul de heraldică.

(4) Ținerea și păstrarea Armorialului General al Republicii Moldova fac parte din atribuțiile heraldistului secretar.

(5) Structura Armorialului General al Republicii Moldova, lista actelor necesare pentru înregistrarea simbolurilor publice și formularele acestor acte, modul de eliberare a diplomelor de înregistrare a simbolurilor publice și formularele acestor diplome, eliberate posesorilor și autorilor, modul de eliberare a copiilor și a extraselor din armorial și formularele acestor copii și extrase, eliberate persoanelor interesate în multiplicarea sau confecționarea simbolurilor înregistrate, se stabilesc prin decret al Președintelui Republicii Moldova, la propunerea Comisiei Naționale de Heraldică.

(6) La eliberarea diplomei de înregistrare a simbolului public, precum și a copiilor și extraselor din Armorialul General al Republicii Moldova, solicitantul achită o taxă. Cuantumul și modul de plată a taxei se stabilesc în Legea taxei de stat.

(7) Cheltuielile aferente eliberării copiilor și extraselor din Armorialul General al Republicii Moldova sînt suportate de solicitanți.

Articolul 11. Drepturile exclusive ale posesorului

asupra simbolului public

(1) Posesorul își poate exercita drepturile exclusive asupra simbolului public numai după înregistrarea acestuia în Armorialul General al Republicii Moldova.

(2) Posesorul poate permite sau interzice utilizarea simbolului public de către alte persoane.

(3) În cazul încălcării drepturilor sale exclusive, posesorul simbolului public este în drept să se adreseze în instanță de judecată.

Articolul 12. Utilizarea simbolurilor publice

(1) Posesorul are dreptul să utilizeze simbolul public înregistrat în modul stabilit de actele normative în vigoare.

(2) Posesorul este în drept să utilizeze simbolul public și prin transmiterea drepturilor sale către terțe persoane, în conformitate cu prevederile Codului civil și ale Legii nr.230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe.

(3) Simbolurile publice pot fi utilizate fără acordul posesorilor numai în calitate de material ilustrativ sau informativ, inclusiv în ediții cu caracter științific, didactic sau informativ, cu condiția indicării obligatorii a posesorilor.

(4) Autorii și pictorii simbolurilor publice înregistrate în Armorialul General al Republicii Moldova le pot utiliza fără autorizarea posesorilor, în limita drepturilor de autor, pentru ilustrarea activității lor științifice sau de creație, cu condiția indicării obligatorii a posesorilor.

(5) Comisia Națională de Heraldică este în drept să utilizeze în edițiile sale, fără autorizarea posesorilor, descrierile și imaginile, textele și partiturile simbolurilor publice, înregistrate în Armorialul General al Republicii Moldova, cu condiția indicării obligatorii a posesorilor.

(6) Persoanele fizice și juridice care nu sînt rezidenți ai Republicii Moldova pot utiliza simbolurile lor publice numai după înregistrarea lor în Armorialul General al Republicii Moldova, în modul stabilit de prezenta lege.

Articolul 13. Scoaterea din uz a simbolului public

(1) Simbolul public se scoate din uz în cazul în care:

- a) posesorul lui își încetează existența;
- b) a fost modificat sau schimbat la cererea posesorului;
- c) a fost pronunțată, în conformitate cu legislația, o hotărîre judecătorească definitivă cu referire la el;
- d) actele în a căror bază a fost înregistrat au fost anulate sau declarate nevalabile.

(2) Succesorul de drept al simbolului public îl poate înregistra în numele său în modul prevăzut de prezenta lege și de Comisia Națională de Heraldică.

(3) Scoaterea din uz a simbolului public se consemnează în Armorialul General al Republicii Moldova și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Articolul 14. Protecția juridică a simbolurilor publice

(1) Simbolurile publice beneficiază de protecție juridică dacă sînt noi și individualizante din punct de vedere semantic.

(2) Simbolul public se consideră nou dacă nu a fost făcut public pînă la data înregistrării.

(3) Simbolul public se consideră individualizant dacă impresia generală pe care o produce este distinctă de impresia generală pe care o produce orice alt simbol public înregistrat.

(4) Beneficiază de protecție juridică numai simbolurile publice înregistrate în Armorialul General al Republicii Moldova.

(5) Profanarea simbolurilor publice atrage răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 15. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2012.

(2) Simbolurile naționale în vigoare ale Republicii Moldova adoptate conform legislației vor fi înregistrate în Armorialul General în condițiile prezentei legi.

(3) Simbolurile publice teritoriale, corporative și particulare aprobate și înregistrate anterior de Comisia Națională de Heraldică vor fi incluse în Armorialul General al Republicii Moldova în termen de un an de la data intrării în vigoare a prezentei legi în cazul în care îndeplinesc condițiile acesteia.

(4) Președintele Republicii Moldova va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

(5) În termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, Guvernul:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

Legea este valabilă. Relevanța verificată la 03.09.2021